

A Fővárosi Ítéltábla a dr. Balsai Szabolcs (címe) ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek a (jogtanácsos neve) jogtanácsos által képviselt Budapesti Rendőr-főkapitányság (alperes címe) alperes ellen személyhez fűződő jog megsértése miatt indult perében a Fővárosi Törvényszék 2013. március 7. napján kelt 28.P.25.104/2011/10. számú ítélete ellen az alperes részéről 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezéssel nem támadott részét nem érinti, fellebbezett rendelkezését helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg a felperesnek 15.000 (Tizenötezer) forint + áfa fellebbezési költséget.

Megállapítja, hogy a le nem rótt 48.000 (Negyvennyolcezer) forint fellebbezési illeték a Magyar Állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével megállapította, hogy az alperes azzal, hogy ...-én a Budapest ... kerület, ... téren gázspray-vel a felperest lefújta, valamint utána orvosi ellátást nem biztosított, megsértette a felperes testi épséghez és egészséghez fűződő személyiségi jogait.

Kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 300.000 forintot, és ezen összeg után ... napjától a kifizetésig járó, a késedelemmel érintett naptári félét megelőző utolsó napon érvényes jegybanki alapkamattal megegyező mértékű kamatait, valamint 30.000 forint + áfa perköltséget.

Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.

Kötelezte a felperest, hogy külön felhívásra fizessen meg a Magyar Állam javára 6.000 forint illetéket, míg megállapította, hogy a további 18.000 forint illetéket az állam viseli.

Ítéletének indokolásában idézte a Ptk. 75. § (1) bekezdésének, 76. §-ának, 84. § (1) bekezdés e) pontjának, a Ptk. 355. § (1), (2), (3), (4) bekezdésének, valamint a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény 57. § (1) bekezdésének, 17. § (2) bekezdésének, a rendőrségi szolgálati szabályzatról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 74. § (1), (5) bekezdésének szabályait. A bizonyítás körében a Pp. 164. § (1) bekezdésében és a 206. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakra utalt.

A peres eljárás során becsatolt, a Független Rendészeti Panasztestület ... szám alatt meghozott állásfoglalása, valamint a tárgyalás anyagává tett videofelvétel alapján tényként állapította meg, hogy a Budapest ... kerület, ... téren ... napján megtartott rendezvényen a felperes arcát közvetlen közlőrlől gázspray-vel lefújták az ott intézkedő rendőrök. Utalt arra, hogy a két rendőri egység az együttes tevékenységük eredményeként bekövetkezett személyiségi jogsérelem esetén a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontján keresztül alkalmazandó Ptk. 344. §-a alapján együttes károkozóként egyetemleges felelősséggel tartozik. Erre tekintettel az alperes nem mentesülhet a kárfelelősség alól azon az alapon, hogy másik rendőri egység alkalmazottai intézkedtek, alkalmaztak kényszerítő eszközt a felperessel szemben. Az alperes szempontjából közömbös, hogy mely rendőrség állományába tartozó alkalmazottak eljárása alapján volt jogsértő a felperessel szemben alkalmazott kényszerítő eszköz.

A rendelkezésre álló adatok alapján tényként állapította meg azt is, hogy a felperessel szemben rendőri intézkedés, szabálysértési eljárás nem indult, a felperes a helyszínen jogsértő magatartást, ellenállást nem tanúsított. Utalt arra, hogy a Fővárosi Bíróság a ... számú ítéletével a ... napján az ... téren megtartott rendezvény felosztatásának jogellenességét állapította meg.

Az eset összes körülményeire tekintettel - figyelemmel arra is, hogy az Rtv. 59. § (3) bekezdésébe ütköző jogellenes rendőri körbezárás során a békés magatartást tanúsító felperessel szemben került sor arra, hogy vele szemben gázsprayt használtak, mégpedig azt közvetlenül az arcába fújva -, arra az álláspontra helyezkedett, hogy az intézkedés a szükségesség és arányosság mértékét meghaladta. A per adatok alapján megállapította azt is, hogy a gázspray használatát követően az alperes az orvosi ellátással történő gondoskodást is elmulasztotta az Rtv. 17. § (2) bekezdésében írt kötelezettsége ellenére. Mindezek alapján a jogszerűtlen gázspray használattal, valamint azzal, hogy a felperes orvosi ellátásáról a jogszabályi előírás ellenére nem gondoskodott, a felperes testi épséghez, egészséghez való személyiségi jogát megsértette.

A nem vagyoni kártérítés iránti igény körében értékelte azon felperesi nyilatkozatot, melyet ... tanúvallomása alátámasztott, miszerint a felperes a rendőri magatartással összefüggésben zárkózottabbá vált, feszült állapotba került, szorongásos félelmei alakultak ki, melynek hatását a mai napig is érzi. Az eset összes körülményére figyelemmel - értékelve a felperes életkorát is - 300.000 forint nem vagyoni kárigényt tartott indokoltnak a keresetben előterjesztett 400.000 forintos igénnyel szemben a felperest ért hátrányok kompenzálására. Miután olyan orvosi beavatkozás, illetve sérülés nem volt megállapítható, ami megalapozta volna a 300.000 forintot meghaladó kárigényt, a kereset részben elutasításra került.

A kamatfizetési kötelezettség tárgyában a Ptk. 301. §-a alapján határozott.

A perköltségviselés kérdésében a Pp. 81. §-a alapján döntött, utalással a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében, az Itv. 4. § (1) bekezdésében, 5. § (1) bekezdés c) pontjában foglaltakra.

Az elsőfokú bíróság ítéletével szemben az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az első fokú határozat megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Fellebbezésében előadta, hogy az Rtv. 13. § (1) bekezdése értelmében a helyszínen szolgálatot teljesítő rendőröket intézkedési kötelezettség terhelte, ennek során úgy jártak el, ahogy az adott helyzetben általában elvárható, intézkedésük jogszerű volt.

A ... Bíróság ... számú ítéletével összefüggésben arra kívánt rámutatni, hogy az egységes bírói gyakorlat szerint a közigazgatási ügyben a későbbiek során hozott jogerős döntés tartalma utólag nem vetülhet vissza a rendőri intézkedés adott időpontbeli jogszerűségének megítélésére. A bizonyítási eljárás eredményeként született bírósági határozat önmagában nem alapozhatja meg a bizonyítást jellegénél fogva nélkülöző rendőri intézkedés jogellenességét. A rendőri jogsértés megítélése során a kártérítési felelősség szempontjából azt kell vizsgálni, hogy az intézkedés idején a konkrétan felmerült tények ismeretében az alperes alappal alkalmazhatott-e kényszerítő eszközt vagy sem.

Részletezte, hogy a rendőrség 17 óra 08 perckor szólította fel a téren tartózkodókat a terület elhagyására, ezt követően kezdődött meg a tömeg feloszlatása. A felperessel szemben kényszerítő eszköz alkalmazására 18.30 óra körül került sor. Az Rtv. 19. § (1)-(2) bekezdésében, valamint az 59. § (1)-(2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a szétoszlásra vonatkozó felszólításnak eleget nem tévő tömeggel szemben jogszerűen került sor ingerlő gáz alkalmazására. Annak használata feltételeit az Rtv. 49. § (2) bekezdése szabályozza, amely biztosítja a kényszerítő eszköz alkalmazását, az intézkedő, mások vagy saját testi épsége közvetlen veszélyeztetésének elhárítása során. Hivatkozott továbbá az Rtv. 60. § (2) bekezdésében foglaltakra, az 59-60. §-okhoz fűzött indokolásra, amely szerint mindenkitől elvárható, hogy ha céljai mások, akkor a rendőri felhívásra az erőszakosan fellépő tömeget elhagyja. Mindezek alapján megítélése szerint a felperessel szemben 18.30 óra körüli időben alkalmazott kényszerintézkedés (gázspray használat) jogszerűnek tekinthető, figyelemmel az Rtv. 49. §, 60. §, valamint a szolgálati szabályzat 74. §-ának rendelkezéseire. Hangsúlyozta, hogy a tömegoszlatus során a rendőrség nem vizsgálja a jelenlévők egyéni felelősségét, a tömeggel szemben fogantatosított intézkedést. A hivatkozott ... számú ítélet indokolása is tartalmazta, hogy 18.07-kor kezdték el a rendőröket, illetve a rendőrsorfallal kövekkel, palackokkal, betondarabokkal dobálni, amelyre figyelemmel a 18.30 órakor történt gázspray-használatra az aktív ellenszegülést tanúsító tömeggel szemben került sor.

Hivatkozott arra is, hogy a felperes nem bizonyította azt, hogy az intézkedést az alperes állományába tartozó rendőrök fogantatosították, ekként nem megalapozottan került sor annak megállapítására, hogy az alperes fújta le a felperest gázspray-vel, és ebből következően amiatt sem állapítható meg felelőssége, hogy a felperes nem

részesült orvosi ellátásban.

Arra az esetre, ha a másodfokú bíróság a felperessel szemben foganatosított intézkedés jogalapja tekintetében érvelését nem osztja, a kártérítési felelősség alóli kimentésre hivatkozott azzal, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben általában elvárható. Ekként magatartása nem volt felróható, azaz az államigazgatási jogkörben okozott kár megtérítésének egyik elengedhetetlen feltétele, nevezetesen a vétkesség hiánya kizárja a kárfelelősség megállapíthatóságát, kirívó tévedést, jogalkalmazói hibát sem követ el.

Rá kívánt mutatni továbbá arra, hogy a felperes azzal, hogy a rendőri felszólítások ellenére is a helyszínen maradt, kitette magát annak, hogy a békétlenné váló tömeggel szemben alkalmazott kényszerítő eszközök alkalmazása őt is érintette, azaz jelentős mértékben közrehatott kára bekövetkeztében, ezért - felelősségének megállapítása esetén - kármegosztásnak van helye.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyására irányult. Hivatkozott arra, hogy a rendőri szervek felelőssége egyetemleges. Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a jogsértés tényét, miután a gázspray használatára indokolatlanul került sor. Kiemelte, hogy szabálysértési eljárás ellene nem indult.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján csak a fellebbezés és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között bírálta felül.

A másodfokú bíróság megítélése szerint az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás eredményeként a tényállást helyesen állapította meg, az abból levont jogi következtetését teljes egészében osztotta, ezért az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A Fővárosi Ítéltábla az alperes fellebbezésében előadottakra figyelemmel azt emeli ki, hogy a Független Rendészeti Panasztestület ... számú állásfoglalásában is az került megállapításra - mégpedig az alperes által rendelkezésre bocsátott dokumentumok alapján -, hogy a perbeli helyszínen és időpontban a fokozott ellenőrzést az alperes rendelte el. Az alperes állományához tartozó rendőröknek képezte a feladatát az, hogy figyelemmel kísérje a rendezvényre érkezőket és megakadályozza a jogsértések kialakulását. A rendezvény biztosítása az alperes hatáskörébe tartozott, a tömegoszlátásra is az alperes biztosítási törzsének utasítása alapján került sor. Erre figyelemmel még abban az esetben is, ha nem csupán az alperes állományába tartozó rendőrök intézkedtek a kérdéses időpontban és helyszínen, az alperes a felelősség alól nem mentesülhet arra hivatkozással, hogy nem került bizonyításra az, hogy a felperes személyiségi jogait az alperesi állományba tartozó rendőrök sértették meg. Egységes a bírói gyakorlat abban a kérdésben, hogy ha az adott helyszínen több rendőri szerv foganatosít intézkedést, az esetlegesen elkövetett jogsértés vonatkozásában felelősségük egyetemleges. Ezért nem volt elengedhetetlenül szükséges annak igazolása, hogy a felperes által sérelmezett kényszerintézkedést az alperes állományába tartozó rendőrök foganatosították.

Ugyancsak az alperesi fellebbezés tükrében hangsúlyozza azt a másodfokú bíróság, hogy - a kártérítés iránti igény kivételével - a polgári jogi személyiségvédelmi eszközök érvényesíthetőségének kizárólag objektív feltételei vannak, vagyis az független a jogsértő felróhatóságától, vétkességétől, esetleges tévedésétől. A személyiségi jogsértés megállapításához elegendő annak bizonyítása, hogy az alperesi magatartás a jogosult védett személyiségi jogait hátrányosan érinti, megsérti. A kötelezett azt igazolhatja, hogy a felek közötti jogviszony tartalmánál vagy a törvény rendelkezéseinél fogva jogosult volt a beavatkozásra. Az objektív személyiségvédelmi eszközök igénybevételének ugyanis nincsenek olyan különös feltételei, mint a közigazgatási jogkörben okozott kár megtérítése iránti igénynek, ezen feltételeket csupán a nem vagyoni kárigény elbírálása körében szükséges vizsgálat tárgyává tenni.

Annak elbírálása során, hogy a felperessel szemben alkalmazott ingerlőgáz használatára jogszerűen került-e sor, valóban nehézséget okozhat az egyén felelősségének vizsgálata. A perbeli esetben azonban kétséget kizáróan bizonyítást nyert az, hogy a tömeg feloszlításakor a felperes az ülő sor szélén foglalt helyet, a rendőri intézkedéssel szemben semmilyen aktív ellenállást nem tanúsított. Az nem lehet vitás, hogy a tömeg szétoszlítására irányuló rendőri intézkedés során a helyszínen tartózkodó személyeknek, a tömegnek az adott területet el kell hagynia, ellenszegülés esetén adott a jogszabályi lehetőség a törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására, azonban mindezek mellett figyelemmel kell lenni az egyéb jogszabályi rendelkezésekre, különösen az intézkedés szükségességére és arányosságára is.

Az elsőfokú bíróság helytállóan mutatott rá arra, hogy a rendőrségi szolgálati szabályzatról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet 74. § (5) bekezdés a) pontja alapján passzív ellenállás esetén testi kényszer, még a b) pont alapján aktív ellenszegülés esetén van lehetőség - többek között - vegyi eszköz, ingerlőgáz használatára. Ebből következően a csupán passzív ellenállást tanúsító felperessel szemben a gázspray használatára jogszerű lehetőség nem volt. Az alperes az Rtv. 15. § (1)-(2) bekezdésében szabályozott szükségesség és arányosság követelményét sértette meg akkor, amikor a fentiek ellenére gázspray-t alkalmazott a felperessel szemben, mégpedig akként, hogy azt követlenül az arcába fújta, megszegve ezzel az Rtv. 17. § (2) bekezdésében írt kötelezettségét is, amely értelmében a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását, továbbá az intézkedés folytán megsérült személy részére - amint ez lehetséges - segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőrnek kell gondoskodnia arról, hogy a sérültet orvos ellássa.

Mindezek alapján tehát egyértelműen az volt megállapítható, hogy a kereset tárgyát képező alperesi intézkedés során a szükségesség és az arányosság követelménye sérült, miután a felperessel szemben nem merült fel olyan ok, ami indokolta volna az ingerlőgáz, mint kényszerítő eszköz használatát. Így a fellebbezéssel érintett, a kereseti kérelem jogalapja tekintetében a Fővárosi Ítéltábla teljes mértékben osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját és egyetértett azzal, hogy az alperes

megsértette a felperesnek a testi épségéhez és egészségéhez fűződő, a Ptk. 75. § (1) bekezdésében és a 76. §-ában védett személyiségi jogát.

A szükségesség és arányosság követelményének megsértése következtében az alperes a Ptk. 84. § (1) bekezdés e) pontja alapján igényelhető kártérítési felelősség alól sem mentheti ki magát, figyelemmel a Ptk. 339. § (1) bekezdésének szabályaira. A jogszabálysértő intézkedés következtében a jogellenesség igazolt, ekként a felperes alappal igényelhetette a nem vagyoni kártérítést a jogsértő magatartással okozati összefüggésben bekövetkezett nem vagyoni hátránya kompenzálásaként.

A nem vagyoni kártérítés tekintetében a kármegosztás kizárt, miután nem vagyoni hátrány keletkezése esetén - a jogalapot megteremtő személyiségi jogsértésre tekintettel - nincs olyan összegszerűen kifejezhető kár, melynek egy része a károsult felperesre lenne hárítható.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezési eljárás során felmerült perköltségről a Pp. 78. § (1) bekezdése értelmében határozott, figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdésében, 4/A. §-ában, valamint a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdésében és 14. §-ában foglaltakra. A személyes illetékmentesség kedvezményében részesülő alperes a jogorvoslati illeték megfizetésére nem kötelezhető.

, 2014. január 23.

Kizmanné dr. Oszkó Marianne s.k.
a tanács elnöke

Dr. Hercsik Zita s.k.
előadó bíró

Dr. Kisbán Tamás s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő